

Competentiemanagement van veiligheidskritieke taken Brugwachter

Colofon

Afdeling	Verkeersleiding
Eigenaar	Roger Timmers
Auteur	Frits van der Meer
Kenmerk	T20150179-796396657-1391
Versie	1.0
Status	Definitief
Datum	11-03-2025

INHOUD

1	Inleiding	4
2	Wetgeving	4
3	Veiligheidstaken, competenties en opleiding Brugwachter.....	5
3.1	Veiligheidstaken	5
3.2	Opleiding en certificering brugwachters.....	5
Bijlage 1: Overzicht competenties Brugwachter		7
Voor ProRail-medewerkers		7
Voor externen		7
Voor bediening van een ter plekke bediende brug, waarbij voor het bereiken van de werkplek, de brugwachter in de buurt van sporen moet komen.		7

Autorisatie

Ondertekenaar	Functie	Datum	Paraaf
Roger Timmers	Manager Staf Logistieke Operatie	11-03-2025	

Versiebeheer

Datum	Versie	Hoofdstuk/	Wijziging
20-02-2025	0.9		Concept ter vaststelling. Afgestemd met: Martien den Hartog, Yoran Spijkers, Floor Pape, Tejo Lemmens, Jos Canna. Mark van den Berg
11-03-2025	1.0		Vastgesteld in VL MT-Staven

1 Inleiding

Wet- en regelgeving verplicht organisaties binnen het Europese railverkeerssysteem, waaronder infra-beheerders, tot het inrichten van competentie management voor functies met veiligheidstaken. De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) ziet toe op de naleving hiervan.

Competentiemanagement is het identificeren van functies met veiligheidstaken, het definiëren van de bijbehorende competenties, het toezicht daarop en de rapportage daarover. Veiligheidstaken zijn taken, die bij onjuiste uitvoering kunnen leiden tot veiligheidsincidenten met persoonlijke- of materiele schade als gevolg.

Deze verplichting is binnen ProRail uitgewerkt in het VeiligheidsManagement Systeem (VMS), meer precies in de Corporate Procedure (CP) Competentiemanagement van veiligheidstaken [\[Link\]](#).

Voor de bedrijfseenheid Verkeersleiding is dit uitgewerkt in een overkoepelend document *Beleidsnotitie Competentiemanagement van functies met veiligheidstaken bij ProRail Verkeersleiding (excl. ICB)* [\[Link\]](#) waarin voor het competentie management van veiligheidstaken de relevante wet- en regelgeving is benoemd. In dat document is ook een inventarisatie van alle functies met veiligheidstaken en de beoordeling daarvan, opgenomen.

In dit document is het competentie management van veiligheidskritieke taken uitgewerkt voor de functie brugwachter. Het maakt duidelijk wanneer een brugwachter bevoegd is voor het uitvoeren van de functie. Brugwachters hebben direct invloed op veiligheid, het onjuist uitvoeren van taken kan direct leiden tot een veiligheidsincident. In de *Beleidsnotitie Competentiemanagement van functies met veiligheidstaken bij ProRail Verkeersleiding (excl. ICB)*, is de functie brugwachter aangeduid als operationele functie met veiligheidstaken.

De functie brugwachter is in het functiehuis van ProRail formeel beschreven onder de naam Brug-/overwegwachter (Functienummer: 11000190) [\[Link\]](#).

Op VL-post Roosendaal wordt de functie brugwachter en treindienstleider gecombineerd. De betreffende medewerker moet voor beide functies bevoegd zijn.

De hiërarchisch leidinggevende van de brugwachter is de teammanager.

ProRail heeft zelf brugwachters in dienst, maar huurt daarnaast ook brugwachters in van externe partijen. Deze “externe” brugwachters moeten qua competenties aan dezelfde eisen voldoen als de “eigen” brugwachters.

2 Wetgeving

Voor de functie brugwachter bestaan geen wettelijke eisen. Wettelijke eisen gelden wel voor de veiligheidsfunctie treindienstleider. De brugwachter ondersteunt de treindienstleider bij het veilig vrijgeven van capaciteit. De brugwachter overlegt met en vraagt toestemming aan de treindienstleider voor het bedienen van de bruggen of spoorwegovergangen.

ProRail heeft in dit document de competenties gedefinieerd voor een bevoegd brugwachter, waardoor deze veilig zijn functie kan uitvoeren.

3 Veiligheidstaken, competenties en opleiding Brugwachter

3.1 Veiligheidstaken

De brugwachter ondersteunt de treindienstleider bij het veilig vrijgeven van capaciteit. De brugwachter overlegt met en vraagt toestemming aan de treindienstleider voor het bedienen van de bruggen of spoorwegovergangen. Het onjuist uitvoeren van taken door de brugwachter kan direct leiden tot een veiligheidsincident, zowel voor het treinverkeer als voor het vaarverkeer.

De Veiligheidskritische activiteiten van de brugwachter zijn beschreven in een Taak/Risicoanalyse [\[Link\]](#).

Om deze activiteiten goed en veilig uit te kunnen voeren moet een brugwachter:

- Voldoende kennis hebben om voor/bij het bedienen van de brug de situatie juist in te kunnen schatten (risicobewustzijn). Ook bij het gelijktijdig bedienen van twee bruggen.
- Kennis hebben van de bediensystemen en de actuele status ervan.
- Volgens gespreksregels communiceren met de treindienstleider
- Rol en belang van belanghebbenden bij brugbediening kennen en hoe met hen te communiceren
- Het proces brugbediening (openen, doorvaart, sluiten) goed en veilig uit kunnen voeren.

Bovenstaande eisen zijn verwerkt door vakinhoudelijk experts in een interne ProRail-opleiding [Opleiding brugwachter, Versie 7.1, Definitief, 15-01-2024. [Link](#)].

Indien de brugwachter bij een ter plekke bediende brug, voor het bereiken van de werkplek, in de buurt van sporen moet komen, is een "digitaal veiligheidspaspoort" (DVP) verplicht, aangevuld met het certificaat "Taak Eigen Veiligheid" (TEV). Bij het lopen langs of over de sporen is men verplicht de voorgeschreven persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) te dragen. Daarnaast is een locatie-specifieke veiligheidsinstructie verplicht, gegeven door de praktijkbegeleider (veelal een functionaris van ICB).

In het memo *Beleid opleiding en herinstructie brugbediening ProRail en derden, 15 juli 2021* [\[Link\]](#), zijn de eisen verwoord aan de opleiding en herinstructie van functionarissen die spoorbruggen bedienen. Dat geldt voor ProRail-medewerkers (brugwachters en overige medewerkers die voor brugbediening zijn aangewezen), maar ook voor medewerkers van contractpartners die spoorbruggen voor ProRail bedienen. Verplichte examenstof is de opleiding brugwachter van ProRail.

3.2 Opleiding en certificering brugwachters

Voor ProRail-medewerkers

Medewerkers van ProRail die spoorbruggen bedienen moeten zijn gecertificeerd als brugwachter. Zij volgen hiertoe een interne opleiding via het Leerpad Brugbediening in ProLeren. Na het volgen van deze opleiding beschikken zij over de voor spoorbrugbediening relevante spoor- en nautische kennis. Het Leerpad wordt afgesloten met een toets in ProLeren.

Intern hanteert ProRail een geldigheidsduur van het certificaat brugwachter van 3 jaar. Verlenging van het certificaat kan worden verkregen door opnieuw een toets met goed gevolg af te leggen (vergelijkbaar aan de opzet van certificering van treindienstleiders).

Naast de basiscursus en certificering volgt de brugwachter periodiek herinstructie. Deze herinstructie wordt door de verantwoordelijke manager vormgegeven volgens de structuur lokale herinstructie treindienstleider (voorstel voor een her-instructiecyclus moet nog worden uitgewerkt).

In ProLeren (of een ander systeem) wordt vastgelegd dat een medewerker:

- Interne opleiding, inclusief examen (datum), met succes heeft gevolgd.
- *Voor welke bruggen een brugwachter bevoegd is (c.q. lokale instructie heeft gehad)*
- *Periodieke Herinstructie heeft gevolgd*

De teammanager van de VL-post, waarvoor de brugwachter de bruggen bedient, ziet erop toe dat een ProRail-medewerker gecertificeerd is en blijft voor brugbediening.

Voor niet-ProRail-medewerkers

Medewerkers van organisaties die spoorbruggen voor ProRail willen bedienen zijn vaak al werkzaam als gecertificeerd brugwachter. Certificatie is uitgevoerd door de NNVO (Nationale Nautische Verkeersdienst Opleiding). Zodoende beschikken zij reeds over de benodigde nautische kennis.

Daarom hoeven deze medewerkers enkel aanvullend op het vlak van spoorweg gerelateerde elementen te worden opgeleid. In overleg met NNVO is daarom een variant op de basisopleiding ter beschikking gesteld. Afhankelijk van de vooropleiding kan voor een NNVO-opleiding gekozen worden met- of zonder toetsing op nautische kennis. Op deze manier kan er voor individuele medewerkers een cursus op maat worden aangeboden met module 03.11 of module 03.12

- De module 03.11 is bedoeld als basisopleiding voor het bedienen van spoorbruggen. Deze module zal in de toetsing naast spoorweg gerelateerde elementen ook nautische elementen bevatten
- De module 03.12 is bedoeld voor reeds door NNVO voor verkeersbruggen gecertificeerd brugwachters en zal in de toetsing enkel spoorweg gerelateerde elementen bevatten

De examenstof bestaat uit de inhoud van de Opleiding brugwachter van ProRail Verkeersleiding

Ook voor externe partijen heeft het behaalde certificaat een geldigheidsduur van 3 jaar. De examentoets wordt vierjaarlijks herhaald om gecertificeerd te blijven. ProRail zal aanvullend daarop individueel afspraken maken met contractpartners over de herinstructie van gecertificeerde brugwachters zodat de benodigde (spoor)kennis voldoende is geborgd.

In ProLeren (of een ander systeem) wordt vastgelegd dat een ingehuurd medewerker:

- Opleiding, inclusief examen (datum), met succes heeft gevolgd.
- *Voor welke bruggen een brugwachter bevoegd is (c.q. lokale instructie heeft gehad)*
- *Periodieke Herinstructie heeft gevolgd*

De teammanager van de VL-post, waarvoor de brugwachter de bruggen bedient, ziet erop toe dat een ProRail-medewerker gecertificeerd is en blijft voor brugbediening.

Management van verandering / Change

Voor de functie brugwachter wordt standaard geen MVV/Change georganiseerd. Dit in tegenstelling tot de andere operationele functies bij Verkeersleiding. Indien er voor de brugwachter (lokale) relevante wijzigingen aan de orde zijn, zullen deze specifiek worden gecommuniceerd aan betrokken medewerkers. De teammanager ziet erop dat dit gebeurt.

Einde sectie

Bijlage 1: Overzicht competenties Brugwachter

Voor ProRail-medewerkers

Opleiding en instructies	Brongegevens	Examinering	Beoordeling	Beoordelingskader	Geldigheidsduur
Opleiding: Leerpap Brugbediening in ProLeren.	Opleiding brugwachter van ProRail Verkeersleiding	Toets in ProLeren	Teammanager	Beoordelingskader VL HF	3 jaar
Lokale Veiligheidsinstructie (per lokaal bediende brug)	Medewerker ICB	-	Teammanager		
Herinstructie	Opleiding brugwachter van ProRail Verkeersleiding	-	Teammanager		

Voor externen

Opleiding en instructies	Brongegevens	Examinering	Beoordeling	Beoordelingskader	Geldigheidsduur
Opleiding: Spoorbrugbediening	Opleiding brugwachter van ProRail Verkeersleiding	Examen NNVO	Teammanager	NNVO	3 jaar
Lokale Veiligheidsinstructie (per lokaal bediende brug)	Medewerker ICB	-	Teammanager		
Herinstructie	Opleiding brugwachter van ProRail Verkeersleiding	-	Teammanager		

Voor bediening van een ter plekke bediende brug, waarbij voor het bereiken van de werkplek, de brugwachter in de buurt van sporen moet komen.

Opleiding en instructies	Brongegevens	Examinering	Beoordeling	Beoordelingskader	Geldigheidsduur
DVP / TEV	RailAlert	RailAlert	RailAlert / Teammanager	RailAlert	1 jaar
Lokale Veiligheidsinstructie	Praktijkbegeleider	-	Teammanager		Onbeperkt